

מזכרונותיה של מרתה אפל לבית אינזל

משימתי הקשה ביותר הייתה ארגון משלוחי הילדים אל ארצות חוץ – אל ארצות הברית, אל ארץ ישראל, אל אנגליה ואל איטליה. לבי דימה תמיד להיקרע בהיותי עדה לפרידת ילדים מעל הוריהם. אף על פי כן, היו אלה ההורים שפנו אלינו, הפצירו בנו וחילו את פנינו לשלח את ילדיהם מהר ככל האפשר, שכן לא היו מסוגלים עוד לראות את ילדיהם מתייסרים בגין הרדיפות והשנאה. באהבתם לזולת נכונות ההורים להקריב את היקר להם ביותר, ובלבד שיינתן לילדיהם לגדול בשלום ובחירות.

שוב עמדתי על הרציף וראיתי את הרכבת יוצאת לאטה ומרחפת, חולפת על פני. בלט לעיני מה דממו הילדים. עתה, בראותם את יקיריהם בפעם האחרונה, כבתה ההתלהבות שבקלסתרי פניהם הצעירים. הרבה ילדות קטנות שצחקו אך לפני שעה קלה, שרבבו עכשיו את זרועותיהן מפתח החלון כדי ללחוץ את יד אבא ואמא בפעם האחרונה, וכל אותה השעה זלגו דמעות על לחייהן, ואף ראיתי פני נערים רבים מתעוותים לכדי חיוך מאולץ. "נהיה אמיצים" ו"שלום עליכם" – הקריאות האלה הדהדו באולם רחב הידיים, ובברכם את הברכה היהודית הזאת נטשו מאות ילדים יהודים את מולדתם הגרמנית.

מוניקה ריכרץ (עורכת), **אזרחים על תנאי: יהודי גרמניה – פרקי זכרונות 1870-1945** (י-ם: מוסד ביאליק ומכון ליאו בק, 1993, ע' 373-374)